PACIFIC LUTHERAN
THEOLOGICAL SEMINARY
THE LIBRARY

Mājas Draugs

4. GADS DECEMBRIS, 1953 11./44./NR.

Mākslinieka H. Gricēviča zīmējums

PRĀV. J. ĶULLĪTIS

ADVENTA NEATŅEMAMAIS PRIEKS

(A t m i ņ a s u n p ā r d o m a s)

ARĪ šinī gadā jau pienācis Adventa svinīgais, jaukais un priecīgais laiks, kuŗam mūs vajaga sagatavot uz Ziemsvētkiem, lai varētu apcerēt mūsu mīļā Pestītāja Jēzus Kristus atnākšanu un Viņa piedzimšanu Betlemē, nabadzībā un trūkumā, bet arī lai sagatavotos uz Viņa otro atnākšanu un pastaro tiesu spēkā un godībā.

Ārējā spožuma ziņā mums būs grūti atrast otru tādu zemi, kur ar tādu lielu greznību gatavojas jau Adventa laikā uz Ziemsvētkiem kā ASV. Veikalu logi jau Adventa laikā piekrauti ar visādām mantām, spožumiem un gardumiem, kas viss domāts Ziemsvētku dāvanām. Galvenās veikalu ielas spoži apgaismotas krāsainām elektriskām lampiņām.

Pirms divi gadiem šinī laikā satiku kādu amerikāņu paziņu, un tas man jautāja: "Jūs, laikam, pirmo gadu Ziemsvētkus svētīsiet jaunajā kontinentā? Tad nu jūs redzēsiet, kā īsti Ziemsvētki jāsvētī, jo tur vajaga būt priekam un līgsmībai bez gala, un visiem vajaga justies omulīgi un patīkami. Jums vajaga tā nosvētīt Ziemsvētkus, ka jūs pēc viņiem sajūtiet, ka jūs esat bijuši pasaku valstī, kur tikai liegas un mīlīgas vēsmas lido ap jums un visi dejo un smaida!" Es atbildēju, ka mēs visi esam tikdaudz pārcietuši un zaudējuši, ka mēs vairs neprotam tik bezrūpīgi priecāties, bet mēs gan no sirds visi kopā ar jums priecāsimies par Pestītāja nākšanu pasaulē. "Par to, zināms, mēs arī priecājamies, bet man ļoti žēl, ka jums tad daudz no Ziemsvētku prieka aizies garām!" - atbildēja mans amerikāņu paziņa. Es skumju sirdi gāju tālāk, domādams, cik cilvēku acīs mēs garīgi esam kļuvuši nabagi. Bet tad es nomierinājos un kļuvu priecīgs, jo es izjutu, ka Adventa laikam un Ziemsvētkiem ir arī savs neatņemams prieks, par kuŗu tad mēs kopā, mīļo lasītāj, gribam īsu brīdi domāt.

Tas bija ļoti sen, kad es kā mazs zēns vēl vadīju bezrūpīgās dienas mīļajās tēva mājās. Pirms Ziemsvētkiem tēvs sacīja manai vecmāmiņai, jo manu mīļo māti es biju zaudējis jau pavisam mazs būdams, ka vajadzētu zēnu sākt mācīt lasīt, lai viņš pie Ziemsvētku eglītes varētu kādu pantiņu noskaitīt. Mana labā vecmāmiņa, kuŗa gan bija apmeklējusi meiteņu skolu Jelgavā un bija liela grāmatu lasītāja, tomēr nebija nekāda skolotāja un tamdēļ domāja, pēc toreizējā paraduma, ka labākā grāmata iemācīties lasīt esmot Dziesmu grāmata. Tad nu es savas mācības gaitas, kuŗas savā ziņā nav beigušās vēl tagad, iesāku ar Adventa dziesmu, kuŗa vecajā grāmatā skanēja sekojoši:

Ak, esi līksma dzied un dej,
Tu, Dieva draudzīt, glaud un smej!
Tavs goda ķēniņš Jēzus Krist',
Tavs brūtgans nāk pie tevis mist.
Gods Dievam dots!

Ar lielām grūtībām kopējiem spēkiem ar vecmāmiņu tikām ar šo dziesmu tik tālu, ka varēju pa pusei no galvas, pa pusei balstoties uz iespiesto tekstu, tomēr viņu izlasīt. Pēc tam ķēramies pie otras Adventa dziesmas:

Atnāciet, pavalstnieki,
Pats ķēniņš pie jums nāk!

Šī dziesma ir vēl daudz garāka, un tamdēļ darbs bija vēl grūtāks. Bet tad manā mācības gaitā nāca jauns pagrieziens. Tēvs bija pilsētā saticis mūsu pagasta skolotāju, kuŗš bija mums tālāks radinieks un bija manu dārgo māti izvadījis pēdējā gaitā. Tas apjautājies, ko tad zēns mājās darot. Kad mans tēvs stāstījis, ka zēns jau ķeroties pie lielām gudrībām, proti, mācoties jau otro Adventa dziesmu, tad skolotājs iebildis, ka tas jau esmot ļoti jauki, bet grāmata lasīšanas mācībai tomēr neesmot piemērota, jo tā esmot daudz par grūtu un bija ieteicis, lai nopērkot ābeci Bērnu prieks. To tēvs arī bija nopircis un pārveda man kā Adventa laika dāvanu. Ar šīs ābeces palīdzību es lasīt iemācījos ļoti viegli, bet es tomēr vienumēr vēl ņēmu rokā arī Dziesmu grāmatu, jo man likās, ka tur, manās divās Adventa dziesmās ir kāds cits prieks, daudz saldāks un svētāks nekā manā Bērnu priekā. Kādreiz es pieglaudos klāt savai mīļajai vecmāmiņai un jautāju: "Kas tur tā priecājas, ka dzied un dejo, glaužas klāt un smejas?" - "Tur brūte priecājas par brūtganu", atbildēja vecmāmiņa, "bet to saprot tikai lieli cilvēki, tagad tu to nevari saprast!" - "Bet kas tanī otrā dziesmā par prieku, kad priecājas pavalstnieki?" - jautāju es tālāk. - "Tas, bērns, ir tik grūts vārds, ka to saprot tikai študierēti vīri. Un kad tu izaugsi liels un študierēsi, tad tu arī varēsi to saprast."

Ir gājuši gadi un gadu desmiti un esmu arī šo to studējis, bet izskaidrot otram Adventa prieku es varu tikpat daudz kā mana vecmāmiņa viņās senās dienās. Man jāsaka tāpat kā pirmās Adventa dziesmas autoram, ka šis prieks par Jēzus Kristus nākšanu var pārņemt cilvēka prātu un jūtas tādā mērā, ka mēs varam aizmirst pasaules postu un ļaunumu un svētā priekā līdzināties līgavainim, kas no tālienes dzird līgavas balsi un prieka pārņemts steidzas viņai pretim un kad to beidzot sastop, tad liekas, ka visa pasaule dejotu un dziedātu ap mums. Vai mums, kas savu valsti esam zaudējuši, nav lielākais prieks dzirdēt par miera, mīlestības un patiesības valstību, kuŗas ķēniņš ir Jēzus Kristus un kur neviens varmāka nevarēs ieiet, nedz arī tie, kas mīl un runā melus (Jāņa atkl. grāmata 22, 15). Un galvenais, šo prieku mums neviens nevar atņemt!

Bet vai pasaules drūmie un traģiskie notikumi šo prieku neaptumšo? Tiešām, šie notikumi ir pārāk nopiedoši, ja mēs kaut dažus no viņiem pieminam. Kaŗš Korejā ir maksājis abām pusēm kopā trīs miljonus kaŗavīru dzīvību. Vēl vairāk miljonu bēgļu palikuši bez pārtikas un pajumta, daudzas pilsētas un ciemi, kur kaŗš pāri gājis, pilnīgi nopostīti. Kamdēļ šis kaŗš bija vajadzīgs? Tikai lai Maskavas komūnisti pārbaudītu, cik labi un uzticīgi cīnas viņu sabiedrotie: ziemeļkorejieši un ķīnieši. Šis kaŗš bija patīkams viņa sakūrējiem, jo paši tie kaŗā nepiedalījās, bet ar vismišķīgu prieku noskatījās, kā amerikāņu nācija upurēja simtiem tūkstošu savu kaŗavīru dzīvību. Šinī upuŗu skaitā bija arī mūsu varonīgie jaunekļi, kuŗi cīnījās tik tālā un svešā zemē un nolika savas galvas, lai

pasargātu šo svešo zemes stūrīti no komūnistu verdzības un bezdievības. Viņu piemiņa lai paliek mūžam svētīta! Pēc ilgām sarunām tagad noslēgts pamiers, bet līdz īstam mieram vēl tālu. Vai vispārīgi miers pasaulē ir panākams, kamēr bezdievīgajam komūnismam tik liela vara? Tas ir grūts jautājums. Profesors E. Kīfers, kurš piedalījās komisijā, kura pie slavenās J. Hopkinsa universitātes Baltimorā pētīja kara un miera jautājumus, ir nācis pie slēdziena, ka trešais pasaules karš ir neizbēgams, jo komūnisti līdz ar atoma un ūdeņraža bumbas iegūšanu un Ķīnas pakļaušanu savai noteikšanai ir palikuši par daudz stipri, lai atteiktos no sava sapņa par pasaules revolūciju un proletariāta diktatūru visā pasaule, kas nozīmē brīvības un dievbijības iznīcināšanu. Pēc šī zinātnieka domām ir pēdējais laiks izstrādāt trešā pasaules kara stratēģiju, lai varētu pasargāt amerikāņu nāciju no galīgas iznīcināšanas. Komūnisti jau apsolījuši amerikāņu gūstekņiem, ka tie pēc pieciem gadiem tikšot iecelti par pilsētu galvām ASV lielākajās pilsētās. Paldies Dievam, ļoti maz ir bijis tādu amerikāņu kareivju, kuŗi šādam velnišķīgam kārdinājumam noticējuši un atteikušies atgriezties savā brīvajā dzimtenē.

Ja nu visas vrīvās pasaules nākotne ir aizklāta ar tik drūmiem mākoņiem, vai tad mēs varam vēl priecāties? Ko darīt šādā laikā? Mums jāpaceļ acis no šīs apdraudētās pasaules uz augšu, uz debesīm. Tur garā mēs redzam uz mākoņiem nākam Cilvēka Dēlu ar zelta kroni galvā lielā spēkā un godībā. Tas nozīmē, ka nevis antikristus uzvarēs, bet Kristus, jo Dievs pēc asiņainās cīņas Golgatas kalnā un uzvaras par grēku, velnu un nāvi, Viņam ir devis uzvaras vainagu. Viņš ir iecelts par tiesnesi par dzīviem un mirušiem. Bet lai mēs šinī pastarajā tiesā varētu pastāvēt, tad mums jāstiprinas ar lūgšanām. Sevišķi viena lūgšana Adventa laikā mums jāskaita: Dievs esi man grēciniekam žēlīgs un nemaksā man pēc maniem grēkiem, bet pēc savas lielās žēlastības!

Adventa laikā mēs pieminam Jēzus Kristus atnākšanas zīmes. Negribu viņas visas uzskaitīt, bet gribu teikt, ka viņas vairojas, un tamdēļ Jēzus Kristus atnākšana tuvojas. Vai viena no zīmēm nav arī tas fakts, ka šinī vasarā Ņujorkā salidoja tā saucamie Jehovas liecinieki un ar saviem piekritējiem piepildīja lielāko sporta stadionu Ņujorkā un divās dienās nokristīja ap 6000 cilvēku. Vai tas ko neatgādina no Jāņa Kristītāja dienām? Es nedomāju, ka arī mums būtu jāskrien pie šīs sektes kristīties, bet ka mūsu dzīves ievirziens ir pasaulīgs un ka mums nopietni jāņem Jāņa Kristītāja vārdi: Atgriezieties no grēkiem, jo debesu valstība ir tuvu klāt pienākusi! (Mat. ev. 3,1). Noliksim savus grēkus, šķīstīsim savas sirdis Svētajā mielastā un tad iesim saņemt savu Pestītāju Jēzu Kristu, kad Viņš atnāks spēkā un godībā.

MĀC. K. KRONIS

T i c i !

Marka ev. 9, 14-27

TĀDS vakars gandrīz katram ir bijis, kad mazā zaļā eglīte pēkšņi istabas vidū likās izaugusi tik gara, ar galotnē iesprausto lielo apsudraboto zvaigzni tikko neskardama griestus un visa ziedēja krāsās un svecīšu staros, atgādinot milzīgu, vēl neredzētu puķi, kādu nespēj izaudzināt neviens pasaules dārznieks. Katra mazā liesmiņa iedegdamās mirdzēja kā ziedlapa, atraisījusies no debesu brīnišķīgās Ziemassvētku rozes, kuŗu piemin senās dziesmas, un šīs dziesmas vēlā stundā pacēlās augšup, itkā tām būtu spārni, kādus mākslinieki gleznās liek izplest eņģeļiem, lai lidotu uz debesīm, kas, kā evaņģelijs daudzina, svētajā naktī esot atvērtas.

Un kad otrā rītā, agri atmodies, kamēr visa māja vēl tik klusa, tu viegliem pirkstgaliem pašķīri apputeņotos zarus, kuŗu skujās siltajā istabā vēl turējās meža smarža un kuŗu zaļganajā krēslā, kas apņēma plecus kā šķiedrains, mīksts lakats, laistīdamies čaukstēja "eņģeļu mati" un saldumu grezno papīru sudraba un zelta bārkstis, un trauslie zvaniņi ar smalku, smalku skaņu piesita savas mēles, - likās, tās ir pašas laimes rokas, kas silti saņemtu abus vaigus un tad paliktu brīdi dusēt tev uz krūtīm, kas aizturētā elpā cēlās un krita kā neaizsalstošu ūdeņu viļņošanās. Un zem tās kā āmuriņš sita maza sirds.

Vai tā bija tikai toreiz - un vai tikai tad vien tā var būt - kad drošākā un jaukākā vieta pasaulē cilvēkam vēl ir mīļās mātes klēpis? Un pēc tam, kad starp to brīdi un vēlāk lielo dzīvi sasniga tik daudz baltu dziļu ziemu, un arī daudz tumšu un garu ūdeņu ir izbristi un daudz atkušņu ūdens aizpūtuši pavasaru vēji, kalendāru vākos ik reizes mijoties gadskaitļu ciparam, vai nekad vairs tā nava bijis? Ziedējusi svētku egle un dziesmas lidojušas? Vai arī pāri visiem šiem gadiem kā sasalušām un brīžiem izburbējušām sniega kupenām nenāca starodams Ziemassvētku koks, kad tu jau biji izaudzis liels, kad tu jau saviem bērniem mācīji locīt jaunās balsis, slavēt To, kas reiz tumšā naktī dusēja Betlemes silītē?

Vai arī tas tā bija un varēja būt tikai tanī zemē, kur vairāk kā citur ir zvaigžņu naktīs pār visslaikākajām eglēm, kur ir visskaistākais klusums un baltākās baznīcas, kur Ziemassvētku vakarā aiztur savu šalku gaišie sili, kad kamanās caur tiem brauc uz Dieva namu, kura tālu saskatāmais tornis kā skolnieka pacelts pirksts pārbaudījuma stundā sniedzas augšup: "Es zinu, kur ir tas viss, kā nebeidz vaicāt un meklēt cilvēka sirds. Es teikšu, jautājiet man!"? Tikai tanī zemē, kur mūsu vectēvi un tēvi bija

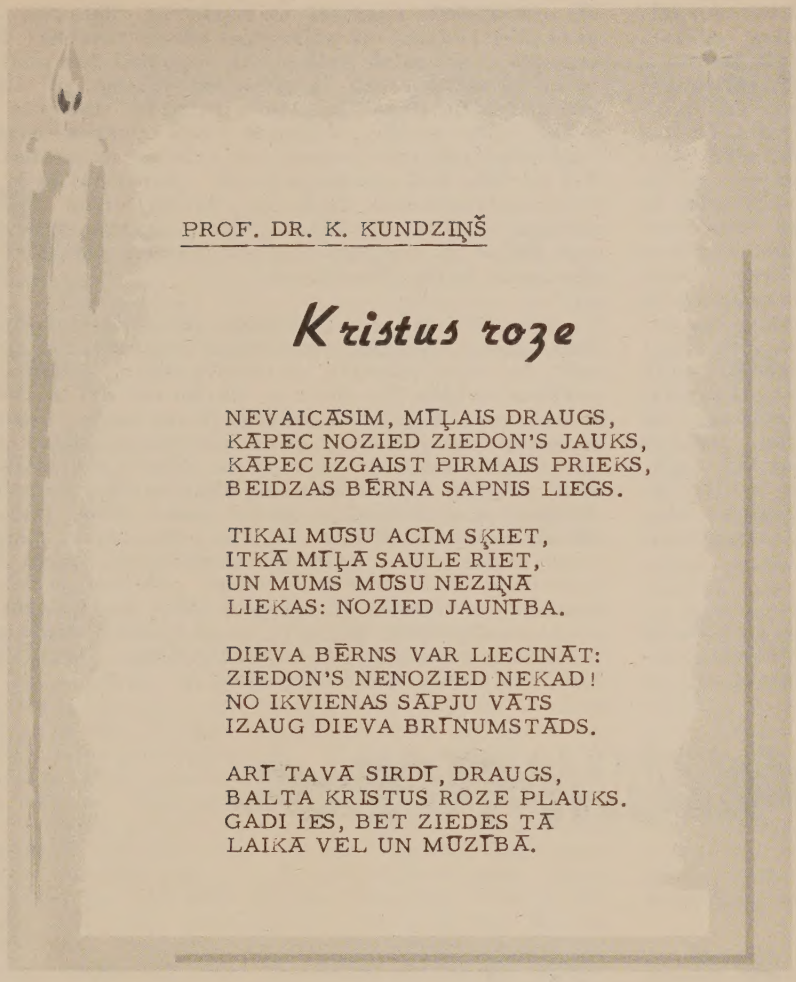

PROF. DR. K. KUNDZIŅŠ

Kristus roze

NEVAICĀSIM, MĪĻAIS DRAUGS,
KĀPEC NOZIED ZIEDON'S JAUKS,
KĀPEC IZGAIST PIRMAIS PRIEKS,
BEIDZAS BĒRNA SAPNIS LIEGS.

TIKAI MŪSU ACĪM SĶIET,
ITKĀ MĪĻĀ SAULE RIET,
UN MUMS MŪSU NEZIŅĀ
LIEKAS: NOZIED JAUNĪBA.

DIEVA BĒRNS VAR LIECINĀT:
ZIEDON'S NENOZIED NEKAD!
NO IKVIENAS SĀPJU VĀTS
IZAUG DIEVA BRĪNUMSTĀDS.

ARĪ TAVĀ SIRDĪ, DRAUGS,
BALTA KRISTUS ROZE PLAUKS.
GADI IES, BET ZIEDES TĀ
LAIKĀ VEL UN MŪZĪBĀ.

mazi un kuŗu dažs no mūsu bērniem nava redzējis, un cits mūsu vidū bijis reiz par mazu, lai to tagad vairs atminētu - mūsu zemē?

Vai tik vien palicis pāri, kā nezināmā liktenī zudušās dzejnieces vārsmas, kuŗas gribas atkārtot katru gadu, kad pasaulē gaida skaistākos no svētkiem:

Kā putni aizskrējuši Ziemassvētki daudzi.
Vai zini dzimteni un zaļo egļu audzi,
Kur slaidu galotni reiz svētvakarā cirti,
Pie krūtīm skuju piespraudi kā mirti?
Tas bija tēva mežs, kur egles šalca klusi.
Vai zini dzimteni un bērna dienu pusi?

Un tad? Ko lai vēl piebilstu pēc tam? Par ko lai nu turpinātu? Viens vārds, kuŗu šais svētkos nemēdz aizmirst ir - prieks. Kāds šinī vakarā mūsu prieks? Vai tad tas ir, kad pēc gaŗām darba stundām var atpūtināt piekusušos locekļus, nedēļai beidzoties, nomazgāt visus tās sviedrus? Vai baudot omulīgas stundas kā pilnas glāzes līdz dibenam, kādas pasniedz namatēva devīgā roka viesībās? Tad, kad mēs skaņi smejamies un triecam jokus, kad kādreiz ir jāsmaida? Vai šiem smiekliem nav pārāk bieži tāda pati skaņa kā viltotai naudai un vai tāpat, aukliņas parautas, pēc pavēles nesmaida figūriņas leļļu teātrī? Vai tāds ir prieks?

Un ja nu kā daudz kas cits mums, gadiem ilgi klīstot, šis prieks būtu kautkad un kautkur pazudis? Sadilis kā apnēsātu kurpju zoles? Ja to gluži sveši ļaudis mums būtu aprakuši tālos, nezināmos, nekad vairs neuzejamos kapos? Vai arī par mūsu prieku vergu tirgū strīdoties nav skaitīta sīka nauda?

Gaismu šādos vakaros katru reizi daudzina. Kur ir mūsu gaisma? Dvēseles, mūsu mūža lielā gaisma? Nava ne pūlējies, ne arī kāds to spētu - saskaitīt, cik daudz ir to, kuŗu lūpās neteikts paliek viens vienīgs vārds "nodzisa" un atkrīt atpakaļ sirdī kā asām šķautnēm salauzīts ledus gabals. Pie svētku eglītes taču to vārdu noklusēs! Un tomēr ir nodzisusi cilvēkam viņa gaisma dzīvē; dažam jau tad, kad viņš pirmo reizi tā savādi pavīpsnāja par saviem bērna dienu eņģeļiem un tie, bez vietas palikuši, izpleta spārnus, skriet atpakaļ uz debesīm, un citiem daudz vēlāk - varbūt kādās mīļās acīs, kuŗu plakstus aizsedza nāves miegs, kad bija cerēts dzīvot, gribējās un arī varētu dzīvot, varbūt tad, kad šo gaismu pa visu pasauli sāka apmētāt un vēl arvien apsviež ar krievu dubļiem, varbūt vēl daudz cita kā dēļ un citos veidos. Un pār to debesu pusi, kuŗā aiz plašiem, ziliem ūdeņiem un aiz tāliem kalniem ir maza zeme, kur tēva mežā reiz cirsta mūsu Ziemassvētku eglīte, arvien liekas, ka tur taisītos aust, bet neizaususi žigli atkal nodziest kāda baiga gaisma, tik līdzīga sarecējušām asinīm. Liekas? Ak nē, ne tikai liekas.

Kādi viņiem tur mājās nu šie svētki? Un tiem, kuŗus nezinām? Ko viņi šinī vakarā dara? Dzied?

...prieks un gaisma...

Pat mācītājam, kad viņš nolicis sev priekšā Svēto rakstu grāmatu, posties uz kanceli, Ziemassvētku evaņģelijs jau aizšķirts un viņa acis un domas apstājas pie cita teksta, kuŗa stāstā ir smagie, tumšie vārdi par "mēmo, kurlo un nešķīsto garu." Cik nepiedienīgi!

Tad debesu viesis, kuŗu Ziemassvētku vakarā sveicinam Viņa Betlemes silītē, jau bija izaudzis liels, kad Viņš ar šo garu satikās un cīnījās; cīnījās, lai tumsība neapklātu zemi, kā min Vecā derība, un cilvēka dzīvā dvēsele nedrebētu nāves ēnā, bet lai katrā sirdī ziedētu gaišs prieks kā Ziemassvētku rozes ziedlapa - un tā sirds pie sirds - līdz visa pasaule saziedētu tik vareni kā dega un nesadega tas ērkšķu krūms, pie kuŗa Mozus runājās ar Dievu. Lai visa cilvēce, visa dzīve kļūtu par tādu mūžīgi degošu krūmu, kuŗā mirdzēdamas ceļas augšup Dieva liesmas.

"Ja Tu ko spēji, tad palīdzi mums," no savu sāpju tumsas šai stāstā Pestītāju lūdzas tēva balss, drebēdama līdzi dēla mokām. Viss jau ir izmēģināts, "dakteŗu dakteŗi apbraukti un apieti," kā veci ļaudis iesāka savas bezcerību nopūtas manā bērnības novadā, un nekāda padoma! Kas tas ir, kas tik nežēlīgi un

briesmīgi moka cilvēku, sviež ūdenī, kā evaņģelijs min, un ugunī un liek vārīties pa zemi? Epilepsija (krītamā kaite) vissmagākā formā? Medicīna nezina izskaidrojuma visām vainām arī tagad, daudz mazāk zināja toreiz. Likās itkā tiešām kāds neredzāms spēks, kāds ''nešķīsts gars'' māktu un neatlaistu.

Un Kristus saka - smeldzīgs, viegli aizplīvurots pārmetums un sugestējošs aicinājums reizē skan viņa vārdos - ''Kaut tu varētu ticēt!'' Ticēt, ka Dieva varā ir palīdzēt. Ziemassvētku nakts gaismas spēks ir, kas pestī.

Vai mūsu laiku balsis no savām tumšajām dienām, atsevišķi noslāpdamas un tautu kaŗos apvienotas, nav skanējušas tikpat izmisīgi kā tur tam vecajam vīram evaņģelija stāstā: ''Ja tu ko spēji, tad palīdzi mums, apžēlojies par mums.''

Vai tad tas nav kā ļauns gars - kaut skaita 20.g.s. un cilvēka gars tik tikko jaudā apzināties savu radīto kultūrukā ļauns gars, kas ir laupījis un posta mūsu tautu, samaitā mūsu zemi, jā, visu cilvēci tas ir raustījiskā krampjos, tik daudzas dzīvības sviedis ūdenī un ugunī, un nīcībā. Krituši ir cilvēki pie zemes, nāvē saļimdami, un kautkur krīt arī šinī vakarā, un citi krituši uz vaiga, kad sirds lūza par tiem, kuŗiem neļāva dzīvot. Taču visus bez izņēmuma Dievs mūs šinī saulē uz dzīvi ir aicinājis!

F. B a r o c c i - S i l ī t e

Kaut tu varētu ticēt! liekas, šovakar atkal no jauna karsti vēlas un gaida Tas, kuŗa godam mēs iededzam svētku ugunis un skandinām dziesmas. Ticēt, ka nekas ļauns, kas nomāc Radītāja roku darbu, izdzēš gaismu mūsos, sajauc ar paša un citu asarām par dvēseles duļķi mūsu prieku, ka šis ļaunais nava mūžīgs - kaut ar katru paaudzi līdzi no jauna to vērojam ienākam vēstures gaitā -, ka mūžīgs ir tikai tas vārds, ko dziedāja eņģeļi, kad debesis bija atvērtas virs Betlemes visai pasaulei: ''Gods Dievam augstībā, miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts.'' Ticēt tam tik sirsnīgi un īsti kā bērns zem eglītes smaršīgajiem zariem, kuŗos šūpojas ēnu zaļganie lakati un apaļiem vaigiem smaida mazu eņģelīšu tēli. Ticēt tā, kā šo ticību labprāt gribētos vēl mācīt saviem mazajiem, kad pats, izaudzis liels un dzīvei ieskatījies cieši sejā, varbūt sen esi sācis šaubīties par daudz ko.

Neticiet matērijā konkrētizētām, ar vielu uzskatāmi parādītām, vārdos izteiktām, jēdzienos ietvert mēģinātām debesu lietām - par to vienmēr veltīgi lauzīsies prāts - bet ticēt tam, ka Ziemassvētki ir gaisma, kuŗā visai cilvēcei aust pestīšana, ''katru gad' no jauna,'' pestīšana, kas dara brīvus no ''nešķīstā gara'', kuŗš moka un maitā un no kuŗa nevar un nevar tikt vaļā. Šis vakars ir jauna gaisma arī tiem, kam pēdējo spožumu viņu dzīvē izdzēsa nediena. Un Ziemassvētkos ir tik daudz prieka, ka tukšā nevar palikt arī tas, ko vissmagāk pievīla cerības, kam visrūgtāk pāri nodarīja dzīve, kam šis prieks ir bijis zemē jāaprok līdzi ar mirušiem.

Ticība tam, ka mīļais, labais, svētais ir stiprāks par visu ļaunu, vai tā nav mūsu dzīves īstākā, nozīmīgākā gaisma, vienīgais patiesais prieks? Vai tā nav laime? Ak

jā, neviens cilvēks nezinot, kas ir laime...

Nav tak tumsas, kas apklātu, ne bēdu, kuŗu svars spētu salauzt Ziemassvētku gaišo prieku.

Kaut tu varētu ticēt! teica Kristus.

Arī tad, kad nava vairs tā, kā kādreiz bija labi un kā vajadzētu būt. Nav no dzimtenes meža pārnestas eglītes mājās, ne pašu māju, tādu īstu māju nav, nav brauciena kā pasakā caur piesnigušu silu citur kā vecu grāmatu stāstos, un baznīcu torņu nav, kuŗa krusts spulgo zvaigžņu staru atspīdumu kā mazu dzirkstelīšu apbārstīts pret svinīgi kluso, augsto debesu velvi. Arī tad, kad varbūt desmitām un desmitām reižu ir dzisusi gaisma acīs, kuŗās lāsēm krājās rūgta rasa, kad atkal un atkal ir likts atteikties no tā, kas būtu patiesi darījis prieku.

Kaut tu varētu ticēt! Ka ir kas, ko neviens nevar atņemt. Ir - kas nevar zust.

Arī Betleme ar Kristus zvaigzni, kas staroja pār necilo pajumti, zem kuŗas uz salmiem un siena šaurā silītē starp tumšās telpas ēnām zemes gaismu ieraudzīja Tas, kas pats bija dzīvība un gaisma un debesu gaismu un vēsti par dievišķu un nebeidzāmu dzīvi, kuŗa arī pasaulē ziedētu kā milzīgs Ziemassvētku rožu krūms, nesa vēl neteiktu savās smaidošajās bērna lūpās līdz. Nu šī vēsts pateikta, pārskanējusi pasaules plašumu un gadu simtus un nenorimst skanēt. Visiem to iespēja dzirdēt.

Bet šinī vakarā jau to var klausīties vēlreiz. Un tad vēlreiz lūgšanā iet un noliekties zemu pie Kristus šūpļa vietas, lai dzīves tumšā vara, lai ļaunā spēks nesaliektu mūs - tos nevar nokratīt ar savu gribu, lai cik lepnā spītā mēs mēģinātu atliekties - un nepazemotu līdz nīcībai. Betlemes gaisma pestī no tā. Betlemes nakts prieks dara stiprus pret to. Kaut mēs varētu ticēt! "Tas visu spēj, kas tic," vairāk kā vienu reizi tika teicis Tas, kas pirmo Ziemassvētku vakarā gulēja Betlemes silītē. Visu spēj! Arī uzziedēt ar savu zemes dzīvi pie mūžīgā debesu Ziemassvētku rožu koka.

Vai mēs vēl ticam?

Betlemei? Savai Betlemei? Tās nenodziestošai gaismai, nepārspējamam priekam?

MĀC. E. ĶIPLOKS

ZIEMAS SVĒTKU DZIESMAS

KAS būtu Ziemas svētki bez Ziemas svētku dziesmām? Laikam gan mēs teiktu: tukši, bez prieka. Pat tādā mājā, kur visu gadu nedzird nevienas dziesmas, Ziemas svētkos atskan "Klusa nakts". Tad nav vairs šaubu - svētki ir klāt!

Droši vien dažam būs ienācis prātā jautājums: kad un kā radušās šīs jaukās Ziemas svētku dziesmas?

Tām ir ciešs sakars ar parašām kā svētki svinēti. Pirms simts gadiem latvieši nepazina vēl nevienas no tām dziesmām, bez kā tagad nebūtu Ziemas svētku. Iemesls: nebija tagadējo svētku parašu - eglītes, ģimenes svētbrīža pie tās, dāvanu. Mana māte stāstīja, ka viņas bērnībā, t.i. astoņdesmitajos gados Cēsu apkārtnē tikai vienās otrās mājās dedzinātas eglītes. Kociņš pakarināts auklā, kas apsieta ap griestu šķērsi, galotnē piesieta viena pati paresna pašu lieta svece - tas viss bijis eglītes rotājums. Viņa neatceras, ka toreiz būtu dziedāta "Klusa nakts" vai kāda cita no tagad pazīstamām dziesmām.

Eglītes dedzināšana laukos sāka ieviesties tikai septiņdesmitos un astoņdesmitos gados. Šo pasākumu aizguva no muižas ļaudīm un pilsētniekiem, kas to savukārt bija pārņēmuši no vāciešiem.

Tas nenozīmē, ka līdz tam latvieši Ziemas svētkus nebūtu svētījuši. Tie bija liela diena baznīcas gadā, bet to atzīmēja baznīcā, ne mājās, ģimenes vidū. Sakarā ar to arī dziesmas bija citādas. Kamēr mūslaiku Ziemas svētku dziesmām ir jūsmīgs raksturs, pieskaņots bērnu pārdzīvojumam, ar vienkāršām, mazliet sentimentālām meldijām - savā ziņā laicīgas tautas dziesmas*), tikmēr agrāko laiku Ziemas svētku dziesmas ir svinīgas, nopietnas, pasmagas, kā visi korāļi, piem. "Dzied', mīļā sirds, bez briesmām".

Vecajā dziesmu grāmatā bija arī dziesmas, rakstītas ģimenes svētbrīžiem, piem. "No debesīm būs man atnest" (Firekera tulkojums, tagad sākuma rinda labota). Tā patiesībā rakstīta bērnu uzvedumam pie silītes, kur pirmos pantus skandē viens no bērniem, tēlodams eņģeli, bet tālākos atsevišķi bērni, beidzamos dzied visi kopā. Vācijā šādi uzvedumi (Krippenspiel) vēl tagad ir ļoti iecienīti, bet pie mums tie nav ieviesušies. Pēc tradicijas Luters dziesmu rakstījis saviem bērniem 1535.g.

Kad mūsu tautā sāka dedzināt eglītes, vajadzēja dziesmas ar vienkāršāku fabulu. Man šķiet, ka pirmā no šādām dziesmām latviešu mājās ienāca "Ak tu priecīga." Vācu rakstnieks un iekšmisijas darbinieks Johans Daniels Falks (1768. -1826.g.) bij sarakstījis dziesmu ar trīs pantiem, no kuŗiem katrs bija veltīts vienai no lielajām kristīgajo dienām - Ziemas svētkiem, Lieldienām un Vasaras svētkiem. Ap pag. gadu simteņa vidu kāds nezināms rakstnieks ikvienam pantam bija piedzejojis vēl divus klāt un tā radījis trīs patstāvīgas dziesmas. Tās sāka dziedāt pēc kādas sicīliešu tautas meldijas, un tās ļoti ātri kļuva pazīstamas Vācijā. Bīskaps K. Ulmanis (1793.-1871.g.) sešdesmitos gados šīs dziesmas tulkojis latviski.

Apmēram tai pašā laikā būs radies Ruģenu Jāņa (1817.-1876.g.) tulkojums "Jūs bērniņi, nāciet". Iespējams, ka tulkojums iespiests Ruģena izdotajās burtnīcās "Jaunas garīgas dziesmas", kas iznāca no 1862.-1863.g. Šīs dziesmas autors ir katoļu priesteris un tautas rakstnieks Kristaps Daniels Šmits (1768. -1854.g.). Dziesma ļoti ātri izplatījās pa visu Vāciju, arī evaņģeliskos apgabalos.

Vēlākais astoņdesmitajos gados būs radies dziesmas "Es skaistu rozīt' zinu" latviešu tulkojums. Pati dziesma radusies laikā starp 1500.-1600.g. katoļu zemēs un tai sākotnēji bijuši 23 panti. Tulkojis Jaunpiebalgas mācītājs Kārlis Ludvigs Kēlbrants (1803.-1888.g.). Šai dziesmā dziedātāji bieži pārgroza vārdus, dziedādami:

*) Tādēļ vācu dziesmu grāmatā "Klusa nakts" utl. dziesmas ievietotas dz. grāmatas pielikumā, nodaļā "Geistliche Volkslieder".

Tā rozīte, ko minu,
No Jēzus cēlusies.

Patiesībā jābūt: "no Jeses cēlusies" un šeit domāts ķēniņa Dāvida tēvs Isaja vai Jesaja, un proti, tai sakarībā, ka pēc praviešojuma Pestītājs nāks no Dāvida cilts (Jes. 11,1). Tāpat "rozītes" vietā sākotnēji bijis vārds "atvase" ("Es ist ein Reis entsprungen").

Dziesma "Klusa nakts" latviešiem būs kļuvusi pazīstama daudz vēlāk, ap pag. gadusimteņa beigām. Vidzemes dziesmu grāmatas papildinātā (1889.g.) izdevumā tā nav vēl atrodama. Baznīcas dziesmu grāmatā tā pirmo reizi uzņemta tikai 1904.g. (Kurzemes dz. grām. pielikumā). Diemžēl, tās tulkotājs agrākos dziesmu grāmatas izdevumos nav minēts un trimdas apstākļos nav iespējams to noskaidrot. Varbūt eksistējuši pat vairāki tulkojumi, jo 1904.g. izdevumā pēdējie divi panti ir atšķirīgi no tagadējā teksta. Arī baptistu dziesmu grāmatā (izd. 1948.g.) atrodams cits tulkojums. Neviens no šiem tulkojumiem tomēr nav labs, kas pilnīgi izteiktu oriģināla saturu.

Dziesmas autors ir katoļu priesteris Jozefs Mōrs (1792.-1848.g.). 1818.g. īsi pirms Ziemas svētkiem viņu ielūdzis ciemā pārtikušais Oberndorfas pilsonis Maiers. Lai priesteri pagodinātu, Maiers pasūtinājis dziedoņus, kas inscenējuši Betlēmes stāsta uzvedumu. Maiera sirsnība Mōru aizkustinājusi lielā mērā un viņš pēc ciemošanās nav gājis uz māju, bet uzkāpis Totenbergā. Var iedomāties skatu, kāds atklājas no kalna uz kluso austriešu kalnu pilsētiņu, gar kuŗu burbuļodama aizvijas līkumainā Zalcacha, bet pāri visam klājas zvaigžņotās debesis! Nonācis mājās, priesteris, vēl iedvesmes varā, pārdzīvoto ietērpis vārdos, kas tagad tulkoti gandrīz vai visās valodās. Dzejojumu (kam sākumā bijuši vairāk kā trīs panti), viņš nodevis savam draugam Oberndorfas skolotājam un ērģelniekam Francim Ksāveram Grūberam (1787.-1863.g.), kas Ziemas svētku vakarā tam sacerējis meldiju. Reti kādai dziesmai ir tik cieša saskaņa starp vārdiem un meldiju. Reizi dzirdēta, tā palika prātā un bez visiem nošu publicējumiem tā ātri kļuva populāra visā pasaulē. Neviens nezināja, kas to radījis un ilgu laiku par komponistu turēja Johanu Michaēlu Haidnu (1737.-1806.g.), "lielā Haidna" brāli, līdz Grūbers 1854.g. paziņoja atklātībā, kad un kā "Klusā nakts" tapusi.

L. K n a u s - S v ē t ā ģ i m e n e

Apmēram tai pašā laikā, kad Mōrs un Grūbers radīja "Kluso nakti", vācu mācītājs un pasaku rakstnieks Vilhelms Heijs (1789.-1854.g.) sacerēja kādu citu dziesmiņu "Katru gad' no jauna". To latviski tulkoja Ventspils mācītājs Hans Kristels Glēzers (dz.1870.g.) laikā ap 1900.gadu. Glēzers, iebrūkot lieliniekiem Kurzemē 1919.g., devās trimdā uz Vāciju un Latvijā vairs neatgriezās. Viņš miris 1950. g. 7. februārī.

Kā no šī rakstiņa redzams, visas mūsu Ziemas svētku dziesmas ir tulkojumi. Latviešiem pašiem līdz šim laikam nav izdevies radīt tādu svētku dziesmu, kas iekaŗotu visu sirdis. Netrūkst mums jauku dzejoļu par Kristus bērnu, ir arī dziesmu grāmatā dažas latviešu sacerētas Ziemas svētku dziesmas, piem. Velēnas skolotāja Kārļa Tarziera (1860.-1918.g.) "Skan tūkstoš balsīm dziesmas" (37.nr.), Saeimas deputāta Augusta Brieža (1877.-1937.g.) "Aust spoža zvaigzne austrumos" (695.nr.), Saldus mācītāja Romāna Vanaga (dz.1902.g.) "Šodien mums bērniņš piedzimis svēts" (696.nr.), kuŗai ir pat sava (Alfreda Kalniņa radīta) meldija, bet popularitāti tās nav guvušas. Saka, ka "grāmatām esot savi likteņi," t.i. viena gūst panākumus, bet cita, varbūt vēl vērtīgāka, gul plauktā un to klāj putekļi. Vēl vairāk to varētu teikt par dziesmām. Gadas, ka daža vērtīga dziesma paliek rokrakstā, bet cita, pavisam necils darbs, izplatas neticamā ātrumā pat bez nošu raksta, jo tai ir īpašas dotības - vienkāršums, sirsnība, melodiskums. Šīs īpašības ir pazīstamajām Ziemas svētku dziesmām, tādēļ arī tās padziļina svētku prieku.

Kristus ir dzimis,
Viss ienaids rimis.
Priecājies, priecājies, draudze!

MĀC. OSVALDS GULBIS

ZIEMASSVĒTKU EŅĢELIS

L e ģ e n d a

ZIEMASSVETKU eņģelis? - jūs brīnaties. Nepazīstat. Neesat dzirdējuši.

Nujā, ir tikdaudz slavenu vīru, kas jāpazīst. Un mēs pazīstam. Prezidents Tasuntas? - Kā tad, kā tad! - mēs sakām. - Pazīstu, no mana pagasta. - Ministrs Šisuntas? - Kā ne, kā ne! - mēs sakām. - Atceros vēl no skolas laikiem. Bet aritmetikā nu gan viņam neveicās, un kājbumbu viņš nespēlēja. - Un dzejnieks Nešisnetas? - Jā, te mums mazliet jāpadomā. Vai viņš neapprecēja bīskapa Kānutā māsas meitu? Un izrādas - mēs pazīstam arī dzejnieku. Viņš tiešām apprecējis bīskapa māsas meitu.

Bet eņģeļi - Dieviņ augstais! Kas tagad vairs kādu eņģeli redzējis? Mēs liekam mierā viņus, un viņi lai mierā liek mūs. Te lejā viņu nava, un kas tur augšā, gar to mums daļas maz. - Bet kas šodien tā, vakar nebija tā un rīt nebūs tā.

Redziet, kādreiz pasaule nebija tik maza kā tagad. Tur bija vietas diezgan visiem - arī eņģeļiem. Kad ceļinieks bija apmaldījies, eņģelis viņam parādīja ceļu. Kad piekusis meža vīrs iesnaudās uz celma un Sals, lielais sējējs, uzmeta viņa rokām valgu, eņģelis apsēdās pie meža vīra kājām, pūta uz viņa tulznainajām delnām siltu dvašu, un Sala valgi satrūka. Un citreiz bērns lasīja zemenītes skalu groziņā. Bet zemenītes sārtvaidzītes ir lielas nebēdnes. Tās labprāt nostājas pašā aizas malā. Galva tām nereibst. Un kad nu bērns pieliecās, izstiepa rociņu, viņš - krita. Bet eņģelis viņu satvēra un nonesa lejā sveiku un veselu, tā, ka viņš pat savu kājiņu nesasita. - Cilvēki un eņģeļi satika labi. Un galu galā - cilvēki bija tie, kas ieguva visvairāk. Nabaga eņģeļiem bija darba pilnas rokas: kā tos pasargāt, kā no ļauna atturēt, kā uz labu mudināt. Jā, miera tiem nebija pat naktī. Ja jūs esat bijuši bīskapa Kānutā mājās, jūs būsit redzējuši - tur pie sienas ir glezna: eņģelis palicis pie bērna gultiņas nomodā.

Bet ar laiku viss apnīk, apnīk arī ja kāds par tevi tā rūpējas un lutina; un palīdzība dažreiz tikai traucē, kaitina. - Es pats savu ceļu zinu, - vienu dienu sacīja ceļinieks, un, kaut arī eņģelis viņu brīdināja: - Neej tur! - viņš gāja. Citādi nebūtu gājis, bet ja tā, tad gāja. - Man silti dūraiņi, liec mani mierā, - sacīja meža vīrs, miegā laizdamies, un pagrūda savu eņģeli tā, ka tas apmeta kūleni. Sals bija viņam tūlīt klāt, tā, ka eņģelis tiktikko spēja izķepuroties no kupenas. Tikai bērns tā nedarīja. Kad eņģelis, kritienā uztvertu viņu nonesa lejā, viņš savām roķelēm apķērās eņģelim apkaklu un šļupstēja: - Endelīt, lektim vēl! - Eņģelis smaidīja, bet kratīja galvu: - Nē, mazais. Citreiz tur vairs neej. Man jāuzmana arī citi bērni, un tāpēc var gadīties, ka neesmu tuvumā. Tad māmiņa raudās. - Un eņģelis pacēla bērnu un pārnesa to mājās. - Še, uzmani nu savu mazo, man tagad jāiet, - viņš sacīja un noglaudīja bērna galviņu. Bet māte pat uz eņģeli nepaskatījās. Viņa stāvēja pie abras. Mīkla rūga un gāja pāri abras malām, un rūgtums rūga arī viņā pašā. - Tāds kā -, viņa šņāca, mīklu spaidīdama. - Pati savu bērnu vairs nedabūnu redzēt. Šim tikai eņģelis Memmīt, kur eņģelis? - rītā, - memmīt, kur eņģelis? - vakarā. Ložņā... Nebēdā, gan pratīšu savu bērnu uzmanīt. -

Tā nu vienu dienu ķēniņš Tenubija, mums labi pazīstama prezidenta . Tāuntā tāls sencis, saaicināja visus eņģeļus pie sava ķēniņa krēsla, nobraucīja balto bārdu un sacīja tā: - Mani mīļie - - Ķēniņš bija mīlīgs un visus uzrunāja ar "mani mīļie", bet domāt viņš tā nedomāja; viņš, proti, varēja domāt vienu un runāt otru, un tāpēc arī par ķēniņu bija ticis. - Mani mīļie, - sacija ķēniņš. - Man, kā būs teikt, ir ienākušas sūdzības. Un par ko? Par jums, mani mīļie. Es nevaru saprast, kas tiem cilvēkiem pret jums ir. Jūs taču esat tik čakli, tik pašaizliedzīgi un izpalīdzīgi (par daudz izpalīdzīgi! - viņš domāja, paskatīdamies uz savu eņģeli). Man personīgi nekādu iebildumu nebūtu... Bet, redziet, mani pavalstnieki domā, viņi bez jums varot iztikt. Bez tam, ē, mums te uz zemes kļūst šauri... Ticiet man, es labprāt, bet jums pašiem jāsaprot...

Bet eņģeļi nesaprata. Pie tam ķēniņš bija runājis tik klusi, ka daudzi aizmugurē viņu pat nebija dzirdējuši. - Ko viņš teica, ko viņš teica? - tie čukstēja un skatījās uz ķēniņu. Ķēniņš sēdēja savā ķēniņa krēslā un pētīja kreisās kājas kurpes purnu. - Būs jāliek kurpniekam salāpīt, - viņš sacīja, pret aavu ministru pagriezies. Bet domāt viņš, protāms, domāja citu. Domāt viņš domāja, vai eņģeļi viņam paklausīs, vai nē. Pavēlēt viņš tiem nevarēja.

Tad ķēniņa eņģelis iznāca priekšā un sacīja: - Ķēniņ, mēs nesaprotam. Vai tas nozīmē, ka tu mūs padzen?

- Nē, nē! - ķēniņš satrūkās. - Ko es? Viņi. Pavalstnieki. Un kāpēc tu saki "padzen"? Nē, jūs varat palikt, protams, bet mēs, tas ir, viņi domā, ka uz zemes tagad par šauru: tur ir cilvēki, tur ir zvēri, tārpi un kukaiņi... Bet gaisā vēl telpas diezgan. Un jūs taču esat tikpat kā putni. Ja jūs apmetaties kokos, mums iebildumu nav. -

Bet eņģeļi nebija putni, un kokos viņi neapmetās. Viņi aizgāja uz debesīm: ceļinieku, meža vīru, kalpu un saimnieku eņģeļi - visi kā viens. - Ja mēs te neesam vajadzīgi - labi, - arī eņģeļiem ir savs lepnums. Tikai bērnu eņģelis atpakaļ vien skatījās. - Ko tad bērni bez manis iesāks? - viņš pretojās. - To pašu, ko visi citi, ķēniņa eņģelis sacīja strupi, jo viņš jutās visvairāk aizvainots. Taču patiesībā viņš bija gaužām noraizējies un gluži tā vis nedomāja. Ar ķēniņu diendienā kopā būdams, arī viņš bija drūsku iemācījies domāt vienu un runāt otru.

Tā nu cilvēki mājoja lejā un eņģeļi tur augšā. Bet labi vairs neklājās ne lejā, ne - augšā. Ceļinieks brida purvā, un viņa sirds sita ātri un dobji. Viņš zināja: nav pareizi, bet spītīgi sakniebis lūpas, viņš devās tikai uz priekšu. Sūnu pamats zem viņa līgojās. Reizu reizēm viņa kāja iegrima līdz celim, un tad - pamata vairs nebija. Baigs kliedziens iztraucēja dzērves purvā un sadrebināja rūtis debesu logos. Ceļinieka vairs neredzēja. - Meža vīrs gribēja celties, viņš ju-

ta - pirksti tirpst, galva smaga un visi locekļi kā sasieti. Un tādi tie arī tiešām bija. Sals tos bija sasējis. Bet vīrs bija noguris. Viņš palika. No rīta viņu atrada nosalušu. - Un citu vasaru, odziņas lasīdams, bērns atkal nonāca pie gravas. Viņš izstiepa rociņu, sazvārojās un - krita. Bet šoreiz viņu vairs savās rokās neviens neuztvēra. Ilgi meklēja māte savu bērnu. Visa ķēniņvalsts bija sacelta kājās. Ķēniņa pirmais ministrs pazaudēja cepuri, meklēdams. Beidzot puisīti atrada. Viņš vēl elpoja, bet viņa vaidziņi dega, un, kad ministrs viņu ielika mātei rokās, viņa galviņa nokārās kā salnas kostam ziedam.

Izpostītā skudru pūznī nevarētu būt lielāks uztraukums kā toreiz Tenubijas ķēniņvalstī. Rūgtuma mīkla rūga visur, un lai kā ļaudis to spaidīja abrā atpakaļ, tā gāja pāri malām. Ķēniņš vainoja ministru, ministrs - pavalstniekus un pavalstnieki - cits citu. Asaras lija virs zemes un debesīs. Bet visrūgtāk raudāja puisēna māte virs zemes un bērnu eņģelis debesīs.

- Iesim un lūgsim To Kungu! - viņš šņukstēja, - Tas Kungs ir labs, viņš atļaus, - un kaut arī viņš bija tikai bērnu eņģelis, viņš bija izrunājis to, kas viņiem visiem bija uz sirds.

Eņģeļi gāja pie tā Kunga. Galvas nodūrušī un acis aizseguši - un atkal visi kā viens - viņi lūdzās: - Kungs, sūti mūs atpakaļ virs zemes! -

Tas Kungs uzslavēja eņģeļus: - Jūs esat labi darījuši. Lūdziet, tad jums taps dots! Bet jūsu atgriešanās uz zemes neko daudz nelīdzēs. No sākuma cilvēki jūs pacietīs gan, bet vēlāk viņi jūs padzīs atkal. Es gribu darīt vairāk kā jūs lūguši. Es cilvēkiem došu iespēju pašiem kļūt par eņģeļiem, un tāpēc sūtīšu virs zemes savu Dēlu. -

- Vai tūlīt? Vai drīz? - bērnu eņģelis gribēja zināt.

- Nē, kad būs laiks. -

Ilgi gaidīja cilvēki virs zemes, ilgi gaidīja eņģeļi debesīs. Bet kamēr cilvēki skaļi vainoja cits citu un klusībā nopūtās, eņģeļi cītīgi gatavojās svinīgajam brīdim. Dievs sūtīs savu Dēlu cilvēkiem, un cilvēki būs viņiem līdzīgi! Cik labs bija Tas Kungs! Un viņi nolēma dziedāt dziesmu par godu Dievam un cilvēkiem. Dzejnieku eņģelis sacerēja vārdus. Mūziķu eņģelis sakomponēja mūziku. Un diriģentu eņģelis nu viņus mācīja. Bet tāda

F. C i s e r i - J ā z e p a s a p n i s

mācīšanās nemaz nebija tik viegla. - Basi tikai rūc. Basi vēlreiz! - diriģents pavēlēja, un ķēniņa eņģelis nosarka. Viņš lepojās ar savu basu, bet šajā dziesmā zemos toņus tikko spēja izdziedāt. Komponists prasīja gandrīz vai neiespējamo. Un tiklīdz basi bija tikuši laimīgi cauri, diriģents uzbruka soprāniem. - Klusāk, klusāk! - viņš bārās ar savu zizli pa pulti sizdams. - Kurš ir tas, kas nevar savu balsi savaldīt? Tu, mazais? Pievaldi balsi! Soprāni vēlreiz! - Nu bija reize bērnu eņģelim nosarkt. Viņš laikam bija drusku aizrāvies un tiešām dziedāja par skaļu.

Virs zemes ziemas mainījās ar vasarām, bet eņģeļiem vēl vienmēr vajadzēja atkārtot un atkārtot. Diriģents nebija apmierināts. Beidzot viņš nolika zizli un pasmaidīja. - Tā labi, - viņš sacīja. - Tā vaja... Taču teikumu viņš nespēja pabeigt. Visa debess sazvārojās, eņģeļi piekšērās cits citam un aizvēra acis.

Kad viņi savas acis atkal atvēra, pirmais, ko viņi pamanīja, bija diriģents. Viņš nepacietīgi māja ar roku un, kad tas nelīdzēja, roku mutei pielicis dusmīgi čukstēja: - Nu, kārtojas, kārtojas! Ātrāk! - Debesis bija nonākušas zemes virsū un lēni šūpojās kā plosts uz nemierīgiem ūdeņiem. Ap kori stāvēja zvaigznes ar sudraba lukturiem rokās, un liels, melns samta aizkars krokojās viņiem tieši acu priekšā. Tur, aiz aizkara bija zeme un cilvēki.

Te nu bērnu eņģelim iešāvās prātā pārdroša doma. - Kā būtu, - viņš domāja, - ja aizkaru drusku pavilktu? - Ar bērniem allaž kopā būdams, viņš arī pats dažreiz domāja un izturējās kā bērns. - Nē, nedrīkst! - viņš tūlīt sevi apsauca. - Ja dirigents pamanīs, viņš aizliegs man dziedāt. Un mana balss jau ar' viņam diezko nepatīk. - Eņģelis atskatījās. N-nē... dirigents pašreiz noņēmās basus kārtodams. - Nu, tikai mazu druscin! - eņģelis sevi mierināja. - Tikai mazu mazu spraudziņu un tad - tūlīt ciet! -

Sirdij neganti pukstot, eņģelis pavilka aizkaru. Roka vien jau bija jāizstiepj. Tūlīt nakts tumsu virs zemes pāršķēla neredzētas gaismas šalts, un šajā gaismā eņģelis ieraudzīja - ganus. Galvas pacēluši, tie raudzījās tieši uz viņu, un viņu plaši ieplestajās acīs viņš lasīja bailes. Eņģelim kļuva nabaga ganu žēl. - Izbījušies kā bērni, - viņš domāja, un, pats savas izbailes aizmirsis, čukstēja: - Nebīstieties! Jums šodien Pestītājs dzimis! - Jā, bet kur tad Viņš bija? Kur bija Pestītājs? Eņģelis pacēla galvu. Viņš redzēja vareno Romu - pilis un atkal pilis visos septiņos pakalnos. Bet Pestītāja tur nebija. Viņš redzēja daudzināto Aleksandriju - tā gulēja kā pērle milzīgā gliemeža vākā. Bet Pestītāja tur nebija. Viņš redzēja svēto pilsētu Jeruzalemi un templi, kās Neredzamajam Dievam celts. Bet Pestītāja tur nebija. Beidzot - un tā iet visiem, kas skatās par tālu - viņš To ieraudzīja turpat netālu no ganiem - Betlemē. Bet tūlīt arī sirds viņam sažņaudzās, un viņš tik tikko spēja novaldīties nesteidzies turp. Viņš taču bija bērnu eņģelis, un tur Dieva Dēls gulēja kūtī, uz salmiem, silītē, tagad, ziemas laikā! Eņģelis paskatījās atpakaļ: dirigents jau nāca. Nē, iet viņš nedrīkstēja. Viņš tikko vairs paspēja uzsaukt ganiem: - Dāvida pilsēta! Jūs atradīsiet bērnu autos ietītu un silē gulošu..., - tad dirigenta roka viņu parāva sāņus. Priekškars pacēlās, dirigents pacēla savu zizli, un eņģeļu dziesma varenā kreščendo it kā sudraba šūpoles uzlidoja visaugstākās debesīs, brīdi it kā sastinga, tad lēni laidās lejup: Gods Dievam augstībā, un miers virs zemes, un cilvēkiem labs prāts. -

Dirigents bija uztraucies. No visiem saviem dziedātājiem viņš patiesībā redzēja tikai vienu, mazo soprānu, un atkal tas dziedāja par skaļu! Bet velti viņš tam māja ar roku, velti čukstēja: - Klusāk, klusāk! - visu aizmirsis mazais dziedāja cik spēka un redzēja tikai vienu - Bērnu silītē. - Salmos, silītē, ziemas laikā! - viņš domāja. Nē, to tā nevarēja atstāt. Un līdzko dziesma bija izskanējusi, līdzko priekškars laidās lejup, viņš - spudūks! - izlīda pa priekškara apakšu.

Tā, nu viņš bija atkal uz zemes. Bet ko viņš bija izdarījis? Atstājis debesis bez Tā Kunga ziņas! (Ka bez Dieva ziņas nekas nenotiek, tas, acīm redzot, arī eņģeļiem dažreiz piemirstas). Viņš dzirdēja, ka viņu sauca, bet viņš neatsaucās. Un sirds viņam sita tik stipri, ka tā bija ar abām rokām jāsatur. Ko viņš bija izdarījis? Taču prātot vairs nebija nozīmes. Bija jāsteidzas. - Un ja labi apdomā, - viņš sevi drošināja, - ja jau cilvēki tagad būs eņģeļi, tad taču neko ļaunu izdarījis es neesmu. Vienalga - debesīs vai zemes virsū, starp eņģeļiem es būšu šā vai tā. - Tā sevi drošinādams, viņš nonāca pie silītes, un palicis delnu zem Bērna pleciņiem, jutās laimīgs. Sirds atkal sita vienmērīgi kā labi ieeļļots sienas pulkstenis, un rokas, tik ilgu laiku dīkā stāvējušas, saldi gura.

Taču laime virs zemes ilgi nepastāv. Drīz vien mūsu eņģelim nācās atzīties, ka maldījies. Cilvēki nebija eņģeļi. (Tas Kungs jau arī nebija teicis - viņi kļūs, bet viņi varēs kļūt par eņģeļiem). Bērnu savās rokās turēdams un ar savu elpu to sildīdams, eņģelis pieredzēja gan, ka nāca gani un nāca gudrie no austrumiem un pielūdza, bet viņš redzēja arī to, ka Erods izsūta slepkavas Bērnu nomaitāt, un nabaga eņģelim bija gana pūļu jāpieliek, lai Jāzepu pārliecinātu: jābēg! Nē, cilvēki nebija eņģeļi. Taču mūsu eņģelis vēl cerēja. Pestītājs jau vēl bija tikai bērns. Vēl Viņš savu pestīšanas darbu nebija sācis. Taču vasaras mainījās ar ziemām, un Bērns pieņēmās gudrībā, augumā un piemīlībā pie Dieva un cilvēkiem. Cilvēki Viņa godību vairs neredzēt nevarēja: aklie kļuva redzīgi, kurlie - dzirdīgi, spitālīgie - šķīsti, bet par eņģeļiem viņi nekļuva - neviens. Viņa bērnu dienu pilsētā tie savu Pestītāju grasījās nogrūst no kraujas. Un nebūtu eņģelis piesteidzies, kas zina, tiem nodoms varbūt arī būtu izdevies. Un Ģetzemanes dārzā no Pestītāja pieres viņš slaucīja asins sviedrus...

Protams, bija brīži, kad eņģeļa sirds sitās tikpat strauji, kā toreiz, pie Pestītāja silītes steidzoties - kad Pazudušais dēls pieglauda savu galvu pie tēva krūts, kad grēcinieks uztrūkās tikpat kā no nāves miega, kad lieli, pieauguši cilvēki kļuva kā bērni un par visām lietām, kad viņš drīkstēja akmeni novelt no Pestītāja kapa. Bet tādi brīži bija reti. Cilvēki varēja, bet viņi negribēja būt eņģeļi. Tas nu mūsu eņģelim bija jāatzīst, un tas viņam sāpēja tā, ka viņš jau šad un tad sāka nožēlot, ka palicis virs zemes. Kā būtu ja viņš grieztos atpakaļ? Bet kas tad notiktu ar cilvēkiem - mazajiem un lielajiem?

Tā nu viņš kādu laiku turējās kopā ar Pēteri un vēlāk ar Pāvilu. Bet cik viegli bija ar Pēteri, tik grūti - ar Pāvilu. Pēteris bija kā bērns - atklāts, sirsnīgs, steidzīgs un rezēm arī pār-steidzīgs, Pāvils, turpretī, tik augsti mācīts, ka viņu eņģelis nemaz lāga neuzdrīkstējās uzrunāt, un devās tik tālos ceļojumos, ka pat eņģelim bija grūti viņam līdzi tikt. - Tad kādu laiku eņģelis piebiedrojās vientuļniekiem tuksnesī, bet tie bija bargi vīri un labāk cīnījās ar velniem, kā draudzējās ar eņģeļiem. Tā viņš uzturējās drīz vienā, drīz otrā vietā, gan lūkodams iedraudzēties ar lielajiem, ja tiem vēl bija bērna sirds, gan pakalpodams mazajiem, ja lielie tiem nebija iestāstījuši, ka eņģeļu jau nemaz neesot, - bet īsti labi viņš nejutās nekur.

Tad vienu dienu viņš ieraudzīja, ka ļaudis stumj, velk un ceļ milzīgus akmens bluķus. Tie klaigāja, dusmojās, uztraucās un aizkusa, bet, kaut arī lēni, darbs tomēr virzījās uz priekšu, un darītāji bija dīvaini pacilāti. - Ko tad jūs te darāt? - eņģelis tiem jautāja. - Nu, ceļam dievnamu. Vai tad neredzi? - sirms vīrs, architekts atbildēja. Un eņģelim atkal atsila sirds. Viņš mierināja izmisušos, drošināja šaubīgos, stiprināja pagurušos, un, raugi, vienā jaukā dienā dievnams bija uzcelts. Kad koŗa Te Deum atbalsojās krēslainā dievnama augstajās velvēs, eņģelis jutās gandrīz kā toreiz, kad debesis bija nonākušas zemes virsū. - Varbūt tomēr, varbūt tomēr, - viņš domāja. Bet drīz vien viņam bija jāatzīst: šie ļaudis Dievu godina ar lūpām.

Vīlies un nelaimīgs eņģelis uzkāpa pašā dievnama torņa smailē, klausījās kā lejā dun dievnama zvani un vēroja zvaigznes augšā, kā tās staigā pa naksnīgās debess ceļiem ar sudraba lukturiem rokās. Tā starp zemi un debesīm pagāja viņa dienas un naktis, un tikai šad un tad viņš nokāpa arī pašā dievnamā, uzlika roku ceļos saļimušā dievlūdzēja galvai, vai arī, ja bija dievvārdi, uzkāpa kancelē, nostājās līdzās mācītājam un, kad tas stostījās, slaucīja sviedrus un meklēja vārdus, teica tam vārdus priekšā. Tādās reizēs ļaudis sprieda: mācītājs esot labi runājis. Sirds tā kā

tikusi vieglāka, rūgtums saplacis, miers nolaidies.

Bet starp cilvēkiem viņš vairs daudz nejaucas. Viņam nav lielas ticības cilvēkiem. Tikai Ziemassvētku vakarā viņš savā augstajā un vientuļajā vietā vairs nespēj izturēt. Pašam neizprotams nemiers viņu gumda: ej, mudini, palīdzi! Un tad viņš iet, un reizēm noiet milzu gabalus un satiek milzums ļaužu. Uz apsnigušā parka sola gala nosēdies, viņš pārmij pāris vārdus ar noskrandušu klaidoni, un nabaga pazudušajam dēlam vai meitai tad sāk likties: varbūt, ka tomēr vajadzētu mēģināt vēl dzīvi sākt no jauna. Un bagātā vīra Nēunnē iztabā brīdi noraudzījies izgreznotā eglītē, viņš uzspiež savu plaukstu nama tēva krūtīm, tur, tai vietā, kur kādreiz pukstējusi sirds, un liela asara tad norit pār vīra tuklo vaigu. - Siev, - viņš saka, - siev, aiznes tiem kaimiņu plikadīdām kukuli. Nezi, kas bija, kas nē, ienāca prātā, cik grūti mums pašiem reiz klājās. - Bet vislabāk tomēr eņģelis jutās starp bērniem. Tiem viņš nes riekstus un saldumus, stāsta par Betlemes Bērnu un lūko iegalvot, ka viņiem katrā ziņā jākļūstot par eņģeļiem.

Jā, Ziemassvētku laikā tu viņu šad un tad vēl vari sastapt, un tāpēc jau arī viņu par Ziemassvētku eņģeli sauc. Bet ja tu viņu sastop, neapbēdini viņu: šā vai tā, viņš tomēr atstājis debesis. Un tā nav nieka lieta. Ļauj viņam kādu vārdu teikt: varbūt ka arī tu vēl vari sākt no jauna. Ļauj viņam roku likt uz tavas sirds: varbūt, ka arī tu spēj kādam palīdzēt. Un ja tev as'ras rit, ļauj viņam noslaucīt: viņš zina, arī tev ir dzimis Pestītājs. Bet ja viņš taviem bērniem iegalvo: tiem jākļūstot par eņģeļiem, tad ilgi nedomā, nāc viņam talkā. Varbūt ka taviem bērniem izdodas, kas neizdevās tev.

Tasuntas un Šisuntas ir lieli vīri. Bet eņģeļi viņi nav, un pasaulei viņi vairs palīdzēt nespēj. Nē, tur vajag eņģeļu. Bet Ziemassvētku eņģelis viens pats var gaužam maz. Iesim viņam talkā, mazi un lieli! Ak, un ja mēs vēl kļūtu eņģeļi! M-jā, gluži neiespējami tas nav, un Ziemassvētku laikā viss var gadīties. Nu, palūkosim!

KRISTIEŠIEM PIEDER NĀKOTNE

Noslēdzot 5. vācu evaņģeliskās baznīcas sanāksmi (Kirchentag) Hamburgā, publicēts vēstījums, kurā savilkti kopā atsevišķajās apspriedēs un diskusiju grupās pieņemtie atzinumi. Atskaitot nedaudzus saīsinājumus, proti, izlaižot dažas vietas, kur skarti dienas jautājumi īpatnējos vācu apstākļos, šī 1953. gada baznīcas sanāksmes deklarācija (Kirchentagswort 1953) var interesēt arī mūsu lasītājus un, vispār, kristiešus visā pasaulē.

"Baznīcas sanāksmes kulminācijā, notikumā, kas savedis kopā evaņģeliskos kristiešus no visām Vācijas daļām, mēs slavējam Dieva žēlsirdību" - iesākas vēstījums. "Dievs mūsu mazticību ir licis kaunā un mūsu palāvību stiprinājis, pirms mēs vēl iesākām savu darbu. Evaņģeliskās kristietības vienība Vācijā atkal no jauna ir skaidri pierādījusies. Mēs nācām uz Hamburgu ar ļoti dažādām bažām un cerībām, un tomēr mēs esam atraduši vienotus pamatus, lai izšķirtos par kopīgiem atzinumiem. Kas mūs saveda kopā, bija šī atziņa: Mums ir viens Kungs, kas ir mūsu gans, un viens ienaidnieks. - Vienoti teikt savu Kungu mums bija svarīgāk, nekā visiem kopā aprakstīt savu ienaidnieku.

Mēs esam atzinuši: Kristieši pasaulē īsteno savu ticību. Dievs pie tam stiprina pagurušos un tos, kas baiļojas.

Bērnu un vecāku vieta ir kopā. Viņi ir un paliek viens no otra atkarīgi un viens otram piederīgi. Dievs to tā grib. - Vecāki ir arī līdzi atbildīgi par to, kas notiek ar viņu bērniem skolā un aroda apmācībā.

Mūsu kopdzīve tautā tiek saindēta, ja mēs neatzīstam, ka Jēzus Kristus ir miris par visiem cilvēkiem. Tādēļ mēs nedrīkstam ar otru apieties vienkārši tikai kā ar svešu interešu pārstāvētāju vai naidīgas ideoloģijas kalpu. Mums jāmeklē ceļš pie viņa Kristus mīlestībā, neaizmirstot nekad patiesību. - Tas pats jāievēro arī mūsu attieksmēs ar citām tautām.

Dievs negrib, ka mēs ar naudu darām to, kas mums tīkas. Īpašums vienmēr uzliek par pienākumu kalpot tuvākajam.

Darba vietā kristiešiem jāaizstāv vājie un jāiestājas par taisnību.

Dievs mums tādēļ nav devis tīrumu un sētu, ciemu un dzimteni, lai mūsu sirds pakļautos mantai. Mūsu tuvākiem, kam nav dzimtenes, ir tiesības gaidīt uz mūsu upuri, un tāpat visiem tiem, kuriem nav mājas!

Mūsu lielpilsētās mācītājs vairs nespēj veikt dvēseļu kopšanas darbu un apmeklējumus viens pats. Šis kļūmīgais stāvoklis prasīt prasa pēc dzīvām draudzēm, ka to locekļi - vīri, sievas un jaunatne - sāk darboties līdzi.

Visās lietās, kurās Dievs mūs aicina, viņš mūs aicina visus kopā vienā Jēzus Kristus brālībā. Turēsimies pie šīs brālības un meklēsim to, tad viņai piederēs Dieva apsolījums. - Kristiešiem pieder nākotne.

Paļāvīgi un droši mēs dodamies atpakaļ uz mūsu draudzēm austrumos un rietumos, jo Dievs mūs tur sagaida!"

Šinī sanāksmē jau pirmā dienā ieradās 60.000 dalībnieku - no visām Vācijas malām. 200 vietās pilsētā sludināja Dieva vārdu, skatot un rādot šīs dienas pasauli tā gaismā, bet noslēguma brīdī kopā bija 250.000 cilvēku. Aktīvā piedalīšanās pārrunās un cita veida priekšnesumos liecināja, ka vācu tautā evaņģelija gars vēl ir dzīvs. Sevišķi iepriecinoša bijusi jaunatnes rosme, kuras pārstāvji dažās darba un diskusiju grupās veidojuši pat 50 - 60% no sastāva. Prof. H. Golvicers rakstīja, ka jaunatne bija iepazinusi baznīcu par savu dzīves telpu un kā vietu savai līdzdarbībai, un baznīca šos jaunos spēkus ir arī sevī uzņēmusi.

DIEVS AR MAZO BURTU

Komūnistiskā Polijas valdība izdevusi rīkojumu, saskaņā ar kuru Dievs presē nav pieminams, bet ja tomēr to dara, tad Dieva vārds rakstāms ar mazo burtu. - Te varētum piezīmēt, ka to, ko Polijā komūnisti apķērušies darīt tikai nupat, brīvajā pasaulē daži "modernie" gari bija sākuši praktizēt jau agrāk! Māc. J. Str.

19363

PACIFIC LUTHERAN
THEOLOGICAL SEMINARY
LIBRARY

FORM No. 3547 Requested

MĀJAS DRAUGS
DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

Return postage guaranteed

Laipnais lasītāj!

KRISTUS DZIMŠANAS STĀSTA KOMUNISTISKĀ VERSIJA

Ungāru bēgļi Triestā zina stāstīt, ka viņu bērniem Ungārijas skolās komūnisti mācot gluži jaunu Kristus dzimšanas stāsta versiju. Kristus piedzimšana tur attēlota apmēram šā:

Reiz dzīvoja bezdarbnieks Jāzeps un viņa sieva. Abi bija gaužam nabadzīgi, tik nabadzīgi, ka viņiem nebija nedz ko ēst, nedz ar ko ģērbties. Viņi klauvēja pie bagātnieku durvīm, bet tie viņus aizdzina. Tā nu viņu bērniņš piedzima kūtī. Viņi ielika to silītē un ietina skrandās. Bet nākošajā dienā ieradās gani un atnesa bērnam dāvanas. Vecāki bija pārsteigti. Tik bagātīgas dāvanas un tik laipnus cilvēkus viņi vēl nebija redzējuši.

''Jā, mēs nākam no zemes, kur nabadzību un postu nepazīst,'' sacīja gani. ''Mūsu zemē, Krievijā, nav nedz nabadzības, nedz ciešanu, un bērni tur uzaug brīvībā.'' Tad bezdarbnieks Jāzeps jautāja: Kā gan gani viņus varējuši atrast? Gani atbildēja: sarkanā zvaigzne viņus vadījusi. Viņi ievīstīja bērnu siltos kažokos un kopā ar bērna vecākiem devās ceļā uz padomju paradīzi.

Dziesmotais pavasaris, tveicīgā vasara un saulainais rudens ir pagājuši, un MĀJAS DRAUGS Jums nes Ziemsvētku vēsti: ''Nebīstieties, jums šodien Pestītājs dzimis!'' Tā ir skaistākā vēsts, ko cilvēka auss jebkad dzirdējusi. Taču pārmaiņas, kā šķiet, pasaulē tā nekādas nav radījusi. Kāpēc? Tāpēc, ka tikai retais šo vēsti sadzird, un tikai reta cilvēka sirdī tā rod arī atbalsi. Pestītājs ir dzimis, bet viņš ir jāmeklē un jāatrod - kā toreiz ganiem, tā tagad mums. Un lai Viņu atrastu ir nepieciešami, lai kāds sacītu: Iesim! (Lk. 2,15). MĀJAS DRAUGS ir bijis tāds aicinātājs jau veselus četrus gadus. Viņš ir darījis to kā prazdams un kā spēdams. Bet mums ikvienam ir jābūt tādam aicinātājam, arī tev, laipno lasītāj. Aicini savu laulāto draugu, bērnus un vecākus, kaimiņus un pazīstamus - apmeklēt dievnamu, palīdzēt, neizsamist, ticēt, mīlēt un cerēt. Protams, tāda aicināšana nav nemaz tik viegla. Daudzreiz trūkst padoma, trūkst īsto vārdu. Ļauj te MĀJAS DRAUGAM runāt Tavā vietā. Ieteic, dāvini to saviem draugiem un paziņām.

Sakarā ar iespiešanas izdevumu palielināšanos, MĀJAS DRAUGA abonēšanas maksa par nākošo, 1954. gadu ir nedaudz paaugstināta, proti: $2.00, mēnešrakstu saņemot mājās; grupai ar 10 un vairāk abonentiem - $1.50 par visu gadu. Taču ab. maksa joprojām ir gaužam neliela, un, cerams, katram būs pa spēkam to samaksāt. Ja nu apstākļu tomēr būtu tādi, ka tas nebūtu iespējams vai radītu lielas grūtības, mēs mēnešrakstu sūtīsim Jums par brīvu. MĀJAS DRAUGS nav peļņas, bet misijas izdevums, un tā iznākšana joprojām iespējama tikai ar NLC apvienoto amerikāņu lut. baznīcu atbalstu. Pasteidzieties ar sava abonementa atjaunošanu!

Ar svētīgu Ziemassvētku - un mūsu Kunga žēlastības vēlējumu jaunajā gadā

Mēnešraksta MĀJAS DRAUGS
izdevēji un redaktors